

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRAFICA.

Crisis agrícola.

A Sevilla s' ha celebrat una gran reunió d' agricultors é hisendats, donant per resultat dirigir una exposició al senyor Ministre d' Hisenda, concebuda en los següents termes:

1.er Que 's modifiquin las cartillas d' amillarament en rahó á la decadencia en que avuy se trova la agricultura y lo baix preu de sos productes.

2.ª Que 's pugin los drets del petróli en brut al preu que avuy té lo refinat, y se prohibeixi la importació d' aquest.

3.er Que 's restableixin los drets de las llanas al tipo que tenian avans de celebrarse l' ultim tractat ab Fransa.

4.^{rt} Que s' imposin majors drets á tota classe de bestiar y carns mortas que procedeixin del extranger, y que lo bestiar de llana pagui per separat ab arreglo á la partida corresponent del aranzel de llana que continga.

5.^{nt} Que se estipulin tractats de comers ab l' objecte

de facilitar la sortida á nostres productes agricolas y á las industrias que 'ls cultivan y transforman.

Los agricultors de Sevilla han dirigit una circular á tots sos companys, un de quals párrafos diu aixis:

«Es arribat lo cas de que nostra veu s' aixequi unánime y que 'ls planys que en particular se llensan, arribin á coneixement dels que regeixen los destins de la nació, es precís que una classe tan respectable, y que manté las duas terceras parts de las cargas del Estat, surti ja de la apatía y del silenci en que ha viscut, y que fassi compendre que la seva pobresa y malestar son lo malestar y la pobresa del país tot que pot arribar inevitablement á una conmoció social d' horribles consecuencias.»

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

La industria de la destilació de la brisa per lo modern sistema del vapor y aprofitament complet del tartrá.

Per mes que en diferents ocasions nos habém ocupat de la industria de la destilació de la brisa en travalls, als que s' ha donat inmerescuda cabuda en aquesta tan útil Revista, cada vegada que fem alguna excursió per los pobles rurals trobém motiu sobrat pera dir alguna cosa de nou. Per mes que aquesta sia una industria molt senzilla y fácil de montar, son molts los defectes de que adoleixen las instal·lacions actuals, per lo general fetas segons lo criteri de algun calderer de poble, á qui sol consultarse al mateix temps sobre cualsevulla dificultat que 's tinga sobre la industria. Així es que á part de treballarse encara per tot arreu per l' antich

y dispendiós sistema de foch directe, porque Deu los ne guart á molts industrials de fer lo contrari de lo que al calderer li sembla, que prou embolicat se 'n veuria lo dia que hagués de variar son sistema de construcció, y sobre tot de cap manera cal contradir ni menys oposarse al parer de dit mestre, á qui per lo regular se te com una autoritat en lo ram de destilería, com será per exemple Mr. Savalle de Paris, son encare molts altres los defectes que poden notarse, puig que fins habém vist llensar las aguas mares dels cristallisadors de tartrá, tirant d' aquesta manera al carrer una cantitat considerable de dit producte; y sols per la baratura y cantitat de primeras materias pot esplicarse que 'ls industrials que aixi treballan no vinguessen á parar á una segura ruina.

Pera donar una idea del benefici que pot donar la destilació de la brisa per lo nou procediment al vapor acompañém l' adjunt estat que no duptém interessará als suscriptors de *L' Art del Pagès*.

Suposarém que disposém de uns 3,600 quintás de brisa per treballar en dos mesos, sense donar cap valor al residuo que surt del alambich, encare que 'l linga com adob pera las terras, contant únicament ab lo benefici que deixa l' esperit, lo tartrá y la grana. Ademés suposarém que 's paga la brisa á 3 pessetas los 100 kilógrams, siguent així que algunas vegadas no 'n costa sino 2'50, á tot estirar, posada á la mateixa fábrica, y que sols s' obté lo 2 per 100 de tartrá, cuan per lo nostre sistema d' aprofitament complert pot estráure 's del 3 al 4 per 100, en la majoria dels casos. Debém igualment fer avinent que partim del principi de que 'l fabricant disposa de local pera la instalació del alambich, cosa molt comú, y que únicament per lo generador de vapor deu ferse obra nova, en qual cas ab unas 10,000 pessetas pot tenirse una destilería pera brisa.

PRODUCTES.

	Pesetas Cs.
3,600 quintás de brisa (165,600 kilógs.) que ab un rendiment del 4 per 100 de esperit pur, ó sian 6624 litres de 96°, que al preu de pessetas 0'55, valdrán.	3643 20
Tartrá ab un rendiment del 2 per 100, 3312 kilóg.	5040 00
Grana, 373 cuarteras á 2 ptas. cuartera.	746 00
Total productes.	9429 20

GASTOS.

	Pesetas. Cts.
Compra de 3608 quintás de brisa al preu avans dit de	
3 ptas. los 100 kilógrams.	4968 00
Combustible á lo mes.	520 00
Jornals de 4 operaris.	700 00
Interessos del capital invertit en la instalació	500 00
Amortisació del mateix en 20 anys.	500 00
Total gastos.	7188 00

Benefici de la temporada. 2241 20

JOSEPH BAYER Y BOSCH.

Insecticida—Cullell

Tercera proba oficial.

Lo dissapte prop-passat, dia 12 del corrent, se verificá la tercera proba oficial ab l' Insecticida-Cullell, en una vinya filoxerada del terme municipal de Badalona, lloch denominat torrent Fragon, qual rabassa perteneix al agricultor D. Joan Cuixart.

Hi estavan presents, D. Hilarió Ruiz Amado, enginyer-gefe de bóscos y en delegació del Sr. Gobernador Civil de la Provincia, com á president de la Comissió Provincial de defensa contra la filoxera; lo Diputat D. Joseph A. Benach, vocal de dita Comissió y en representació de la Exma. Diputació Provincial de Barcelona; D. Theodor Creus, vocal de la mateixa, com á president del Sindicat de defensa contra la filoxera de Vilanova y Geltrú; D. Anton Rovira y Borrell y D. Félix Ferrán, en calitat també de individuos d' aquella; D. Ricart Rubio, enginyer-secretari de la Junta de Agricultura, Industria y Comers de Barcelona, teninthe representació la Junta local de defensa de Badalona, en los Srs. D. Joseph Caritg, tinent d' alcalde; D. Joseph Ventura y Gausachs, president del Foment de la Agricultura; D. Martí Pujol y Planas, hisendat; D. Francisco X. Tobella y Argila, périt agrónomo y altres personas.

Lo Sr. Cullell, ajudat del Sr. Camarassa, practicà la operació de colocar aproximadament un litro del líquit insecticida que porta 'l seu nom al peu de cada cep, en número d' uns 120 filoxerats. Marcats que foren aquestos, se procedí á aixecar lo plano corresponent que acompanyará al Acta oficial de la tercera proba.

La vinya que 'ns ocupa, té de 5 á 6 anys, está plantada en terreno blanquinós y granítich (molt saulonench) y ocupa la vessant de cara á sol ixent, estant situat á las duas terceras parts d' altura de la serra, contant desde 'l torrent, ó á una tercera part, á contar del cim de la montanya cap avall.

La Comissió, per rmera curiositat, maná descalsar alguns dels ceps tractats ab l' insecticida-Cullell en Setembre del any passat, de la manera com ja 'n tenen coneixement los lectors de L' ART DEL PAGÈS, trovanllos abandonats per la filoxera y en bona disposició pera brotar bé. Examinats alguns del costat, no tractats, se trobaren carregats de filoxera.

T.

SECCIÓ DE VARIETATS.

Contra la rabia.

Un temible competidor li ha sortit al sabi microbiòlech francés Mr. Pasteur, pera la ràbia. Es aquest un surtidor d' aygua mineral que s' ha trobat en la Patagonia, y quals ayguas tenen la propietat de curar radicalment lo terrible mal, segons ha ensenyat la experiència en los varis experiments que s' han portat á cab. Actualment s' está analisant dita aygua pera que la ciencia hi digui la última paraula, y no hi ha cap dupte, que si 'ls resultats científics corresponen á las fundadas esperansas que ha fet concebir la práctica, es de una importancia gran lo tal descobriment.

Lo *mesto*, arbre descobert per lo actual governador civil de Málaga, com á curatiu de la rabia, es desde temps immemorial conegut en Andújar. Se deu lo descobriment de sas propietats curativas á haverse lligat al tronch d' aqueix arbre un gos rabiós, que 's curá mossegant sa cròsta en los accessos.

Los exemplars d' aquesta especie més pròxims á la població estan tots descrostissats pera usarlos en infusió, y un va usarlo l' any passat, y lo mateix lo fruyt, que es igual al aglá de l' alzina. També 's diu que l' *lladoner*, de la mateixa familia, te igual virtut medicinal.

Lo descobriment te gran importancia y mereix ser tingut en compte y estudiat.

Escritas las anteriores ratllas hem sapigut que 'l tal arbre conegut en Andújar, ho es també en tota la Sierra Merena, ahont se cria abundantment, y que sos moradors se valen de sa pell, ab eficacia manifesta en los casos d' hidrofòbia (ràbia) tant en personas com en bestias. En confirmació, pot veure's lo *Boletín de Medicina, Cirujía y Farmacia* corresponent al any 1835, en lo que se trova insertat en lo número 62, plana 290 y següents, un comunicat de D. Joseph M. de Fuente, ahont se descriuhen diferents casos de felissas curacions obtingudas cohent la pela de dit arbre, essent tals, que aquell estudiós facultatiu no repará en concedirli lo renom d' específich.

SECCIO DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Ensoframent de las vinyas.—No estará de mes que recordém als lectors de L' ART DEL PACÉS la manera práctica y senzilla de saber si un sofre es ó no pur.

Per aixó se prenen 100 grams de sofre, y colocat en una cassolleta de porcellana se posa al foch; y com únicament se crema tot lo que es sofre, quedan sense consumirse las impuresas; després se pesan aquestas sobras, y se sab per aixó lo tant per cent de trafica que porta.

Com á alguns no 'ls hi será fácil pesar 100 grams per no tenir aqueixos pesos, poden ferho ab 100 perdigons del mateix número y los hi donará lo mateix resultat.

Ab aqueixa operació, que trayém d' un prospecte que nos ha remés la coneguda casa dels Srs. Alesan d' aqueixa ciutat, los culliters poden saber si lo que se 'ls hi ven es sofre pur ó ab barreja d' altres sustancias.

Escola d' empeltadors.—S' ha inaugurat en Llansá, vila de la provincia de Gerona, una escola práctica d' empeltadors, la primera creada en Espanya.

Dita escola es de fundació particular y corre á expensas del Casino d' aquella població.

L' ART DEL PAGÉS felicita coralment als socis del Casino de Llansà per tan patriòtica idea, oferintse á dita Associació, en tot y per tot, ab motiu de semblant avens

Exposició agrícola é industrial.—En Arenys de Mar, per iniciativa del Ateneu de dita vila, se tracta de celebrar aquest any una exposició industrial y agrícola, en la que podran exhibir sos productes tots los pobles d' aquell partit.

Aixis ho veyém en alguns diaris. Contin ab nosaltres.

Monopoli en Sant Martí de Provensals.—Hem rebut una instancia que la falta de lloch nos impedeix publicar com fora nostra desitx. Va dirigida al Ajuntament de Sant Martí de Provensals, pregantli se modifiquin las condicions ab las quals s' explota en dita població lo servey de las bassas; ab qual contracta los martinenchs están obligats á vendre la mercaderia de sas casas á una companyia determinada al preu y condicions que ella imposi.

En vista donchs del funestos resultats que en la práctica ha reportat lo nou servey de las bassas realisat ab un conveni que implica privilegi ó monopoli, que segons diu la espessada instancia, exigeix crescudas indemnizacions, s' oposa á la lliure contractació perjudicant als propietaris y agricultors y no fixa límit ó terme de duració, pregan al Ajuntament se serveixi acordar s' insti en la via que procedeixi, la recisió de la escriptura de conveni otorgada entre la Corporació municipal y la «Mútua de Propietaris» en 23 de Juny de 1885, per lesionar considerablement los interessos de la població.

En ocasió oportuna L' ART DEL PAGÉS demostrá lo perjudici que semblant privilegi produhiria á la pagesia del plá del Besós, donchs que son sistema de conreu intensiu de las terras exigeix l' adob líquit en abundancia y ha de sometres á las exigencias d' un sol venedor que treballa sense competencia.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Prats del Rey.—Nos escriuhen d' aquesta població que los sembrats presentan bon aspecte fent esperar una cullita regular.

Los ceps, encara que sense fusta per la secada del any passat y per lo molt que sufriren del mildiu durant los últims anys, están molt sans y tendres. No oblidarém de tractarlos en son dia ab la barreja cupro-cálcica, que es la que doná millor resultat, puig feu

aguantar la pampa molts dies després de caiguda la dels ceps no tractats.

Lo vi molt encalmat, venentse de 16 á 19 pessetas, segons color, los 121 litres. Las feynas molt atrassadas per las moltas festas que obligaren á fer las neus y los frets: quedarà molt pera fangar, per cual motiu no podrá ser abundant la cullita de vessas

Puigcerdá.—Los hortelans comensan á moure's pera preparar lo terreno en estat de proceder á la sembra de patatas y hortalissas, en los horts del voltant d' aqueixa població, á qual reduhit cercle deuen limitarse per ara las faenas agricolas, suposat que, á pesar de seguir en bonansa lo temps, y ab dias de sol fort, no per aixó se trova lo restant de la campinya en estat d' admetre cap planter, perque porta molta calma lo desglás y son raras las fincas que se trovan desembrassadas de la neu glassada.

Los culliters d' aqueixa comarca han realisat algunas vendas de palatas pera Barcelona, ahont sembla escasseja la existencia de tan apreciat tubercle.

Axis ho diu nostre colega *La voz del Pirineo*.

Reus.—Lo mercat del dilluns estigué sumament desanimat per causa de la pluja, essent en poch número los compradors y venedors que 's presentaren, segons diu *Lo Somatent*.

Vejém lo curs que han seguit los principals articles:

Atmetlla: En grá de la de *Esperansa* s' hi ha fet poca cosa perque domina la calma. Alguna partida 's colocá á 15 duros però de bona classe, en tipos mitjans y fluixos sols s' ofereix á 10 y 13 duros respectivament. La *comuna* segueix de 11 1¼ á 11 1½ duros y la *Planeta* de 16 1½ á 16 ¾ duros lo quintá de 41'60 kilos, haventhi poca existencia.

Mollar: Algunas operacions s' han fet durant la última setmana, haventse col·locat alguna partida á 44 1½ pessetas lo sach de 50'40 kg.

Avellana: Calma, aquest fruyt no pot sortir del pas, la poca demanda y bona existencia fan que no 's mogui gens, aixis es, que van venentse algunas petites partidas que 's pagan á 26 y 26 1½ pessetas lo sach de 18'40 kilos de classe pera embarch.

Olis: No sabém que hagin variat en res desde la última setmana, continuan donchs los mateixos preus avisats.

Vins: També segueixen ab la mateixa calma, los preus encara que no han variat, son fluixos. Priorats de 7 á 7 1½ duros.

Taronja mallorquina.—Diuen de Soler que la poca taronja que hi havia s' ha acabat per treure's á cincuenta rals la carga.

A causa de la nevada los taronjers de la horta de Artá se quedaren sense taronjas y sense una fulla verda; motiu per lo qual se tem tardarán anys á llevar fruyt com avans.